

De Standaard

OPINIE SOCIAAL

Wat vertelt het tekort aan sociaal werkers over onze samenleving?

Peter Raeymaeckers

Hoofddocent aan de master sociaal werk, departement sociologie (UAntwerpen).

Maandag 10 oktober 2022 om 3.25 uur

Lokale besturen, OCMW's en organisaties roepen om meer professionals in sociaal werk. Terecht, zegt Peter Raeymaeckers.

<p>Bij de OCMW's is er nood aan meer getrainde sociaal werkers. Fred Debrock</p>

Bij de OCMW's is er nood aan meer getrainde sociaal werkers. © Fred Debrock

Er wordt weleens gezegd dat sociaal werkers de kanaries in de koolmijn van de samenleving zijn. Hoewel deze vergelijking onrecht doet aan hun vele en complexe taken, kunnen we toch stellen dat deze professionals de samenleving als eerste vertellen waar en waarom de zaken mislopen. De stijgende energieprijzen, met - daarbovenop het gebrek aan toegankelijkheid van diverse energieleveranciers en de bijna onmogelijke administratieve papierwinkel die mensen moeten doorlopen bij een teveel aan schulden, zijn maar enkele van de problemen die door sociaal werkers worden aangekaart.

Als er dan een luide kreet weerklinkt dat er tekort aan personeel is en dat de sociaal werkers massaal uitvallen, dan is er iets ernstigs aan de hand. Lokale besturen en OCMW's, maar ook andere organisaties - lanceerden de voorbije maanden een steeds luidere oproep: er is nood aan meer professionals, aan meer getrainde sociaal werkers, aan meer zorg- en dienstverleners. De vraag wordt zelfs opgeworpen of sociaal werk geen knelpuntberoep moet worden genoemd.

De oproep is een blijk van erkenning voor de professionals die vaak onzichtbaar en in zeer moeilijke omstandigheden werken. Toch - verdoezelt dit signaal een aantal dringende en kritische vragen. - Immers, hoe groter de vraag naar sociaal werkers, hoe kritischer we de samenleving dienen te bevragen.

Sociaal werkers vertellen als eerste waar en waarom de zaken in de samenleving mislopen

Die samenleving slaagt er steeds minder in om mensen kansen te - bieden om een menswaardig bestaan uit te bouwen. Mensen die bijvoorbeeld financiële, materiële of psychosociale hulp en begeleiding nodig hebben, ervaren veel drempels in de toegankelijkheid naar de juiste diensten. Dit geldt ook voor mensen wiens recht op cultuur, vrije tijd of onderwijs wordt geschonden. De drempels zijn bekend en worden steeds opnieuw wetenschappelijk bevestigd. Hoge wachtlijsten, beperkte inzetbaarheid van professionals en weinig tijd voor gesprekken zijn maar enkele van deze drempels.

Er is nood aan proactieve professionals, die getraind zijn in het opsporen van onderbescherming en het realiseren van rechten. Hoe meer we dus een tekort hebben aan sociaal werkers, hoe minder toegankelijk de samenleving en hoe meer werk er aan de winkel is voor het lokale en bovenlokale beleid om er daadwerkelijk iets aan te doen.

De kritische rol

Zorgt de samenleving wel voldoende voor de sociaal werkers en voor de andere zorg- en welzijnsprofessionals? Uit onderzoek weten we dat sociaal werkers een ondersteunend kader nodig hebben. Ze werken immers niet volgens vaste procedures en doelstellingen. Elke situatie, elke nieuwe cliënt is anders en vraagt vaak een andere aanpak. Het liefst wordt deze aanpak dan ook gebaseerd op de stem en verwachtingen van de cliënt. Sociaal werkers moeten daarom zichzelf voortdurend in vraag stellen en reflectief zijn.

Daarom hebben deze kritische professionals een responsieve - leidinggevende nodig, een sterk en warm team en natuurlijk ook de - nodige training en vorming. Die combinatie zorgt voor energie en - vermindert de kans op burn-outs. Helaas zorgt de administratieve werklust ervoor dat heel wat kerntaken, zoals tijd maken voor - cliëntgesprekken, erbij inboeten.

De mate waarin sociaal werkers tegenwoordig uitvallen, doet vragen rijzen bij het gebrek aan zorg en aandacht die we als samenleving - besteden aan deze noodzakelijke professionals. Denk bijvoorbeeld aan de nakende indexsprongen, die het sociaal werk – net als de jeugd- en de kunstensector – zwaar zullen treffen. Ook deze vragen moeten gesteld worden.

Erkennen we voldoende de kritische rol van sociaal werkers in de - samenleving en in het beleid? Sociaal werkers worden vaak in beeld - gebracht als verstrekkers van hulp en begeleiding. Ze wijzen mensen de weg. Ze zorgen ervoor dat de nodige hulp, zoals bijvoorbeeld uitkeringen en huisvesting, op maat bij de burger terechtkomt.

Maar sociaal werkers werken niet alleen voor individuele burgers of als uitvoerders van beleid. Ze zouden ook de ruimte moeten krijgen om zich een kritische rol aan te meten. Die van kritische vriend die de overheid op haar tekortkomingen wijst, of de samenleving vertelt over bepaalde vormen van onrecht. Er dient geluisterd te worden als ze de stem van hun cliënt of doelgroep laten horen.

Ook hier moeten we het over hebben, als het pleidooi voor meer professionals weerklinkt.

Verschenen op maandag 10 oktober 2022

LEES MEER

VANDAAG | OPINIE SEKSUEEL MISBRUIK

Vijf jaar later: waarom was #MeToo ook weer nodig?

(https://www.standaard.be/cnt/dmf20221027_97658711)

VANDAAG | OPINIE MOBILITEIT

Het protest tegen het Brussels circulatieplan is niet onredelijk

(https://www.standaard.be/cnt/dmf20221027_97658598)

GISTEREN | OPINIE MIGRATIE

Asielzoekers willen niets liever dan werken, geef hen dan de kans

(https://www.standaard.be/cnt/dmf20221026_97566787)

GISTEREN | OPINIE KLIMAATPROTEST

Lees en Debatteer mee | Zijn klimaatactivisten die kunstwerken bekladden, even erg als de taliban die boeddhabeelden vernielen?

(https://www.standaard.be/cnt/dmf20221026_97566308)

GISTEREN | OPINIE ONDERWIJS

Luc Huyse: ook ik was een B-leerling, net als Meryame Kitir

(https://www.standaard.be/cnt/dmf20221026_97566392)

 (<https://www.facebook.com/destandaard/>) (<https://twitter.com/destandaard>)

 (<https://www.instagram.com/destandaard/>)

 (<https://plus.google.com/100434101403749001798>)

Krijg een bericht bij belangrijk nieuws met onze app DS Nieuws

Download de app >

RADAR / zoekt elke week de beste cultuurtips

(<https://www.standaard.be/radar>).

